

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Vita, Et Gestis S. Francisci Xaverii È Societate Iesv Indiarvm Apostoli Libri Qvatvor

Bartoli, Daniello

Lvgdvni, 1666

21. Miracula in arce Echandoni patrata.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10854

ponicè tradidit, designatòque ad sacellum intra palatium conclauit statuit, vt quoscunque haberet Christianos, & quàm multos posset de ethnicis, eò diebus dominicis congregaret, & partem iis aliquam Christianæ doctrinæ perlegeret; diebus Veneris decantandos curaret pœnitentiæ psalmos, & quotidie Litanias. Post hæc in Rupe Echandoni, iacta probitatis, & fidei semina, Firandum Xauerius contendit, sed messem tulit soli benignitas copiosissimam; quæ factis, verbisque industrij, & feruentis Præfetti, ita creuit, vt annis ab hinc tredecim Ludouicus Almeida, Christianos illic plus centum repererit, tam castigatâ morum innocentia, tantâ præstantiâ virtutis, precandi assiduitate, mutuæ caritatis officio; & vsu publicæ suimet afflictationis, vt cœnobium magis, aut paruam speciem, nascentis olim Ecclesiæ, quàm arcem militum referret, haud quidem alio quàm diuino Spiritu eorum in cordibus doctorem agente. Tonus ipse, quamuis etiam tum ethnicum præferens, piis illorum intererat cœtibus, duosque alios quos per id temporis susceperat filios, baptismo lustrari voluerat. Eorum è numero qui primis accesserant, quinque iis erant prædicti dotibus, qui possent integris populis magistri præfici: vnus ducto è Xauerij scriptis argumento, maternalingua librum composuit, quo restituti à Christo hominis, eleganti ordine seriem digessit, ab Angelorum, & Adami lapsu, ad Spiritus sancti in Apostolos descensum, idque opus frater Almeida dignum iudicauit quod communicaret cum Bungenfibus Christianis. Est autem hic idem eius auctor, qui consueto in cœtu aliquandò, rogatus sententiam, quid esset Regi responsurus, si Christi legem iuberet eurare? Ego, inquit, intrepidè dicerem. Clientem me opinor, habere vis, Domine! sceptro tuo fidelem, tuis rationibus addictum, promptum tibi mori & viuere, in omnes æquum & integrum, obseruantem Maiorum, erga æquales moderatum, misericordem & pium plebeiis, & infimis; iube ergo me esse Christianum, id enim totum est, iure & officio Christianus.

21. Rursus esse prohibes Christianum? eadem operâ, tibi, mihi, omnibus, tantò perfidiosior, & nocentior fio, quantò Deo infensior & sceleratior. Demum ad Apostoli decora, in arce Echandoni duo spectant etsi qualia pauperem decebant munuscula, mira tamen valdeque insignia. Toni vxorem sacculo donauit, cum inclusis Sanctorum Litanij, & preculis quæ sua ipse descripserat manu. Magni fecit sapiens matrona exiguum munus, & de experimento breui sanctitatis, noti apud Deum meriti hominem edocta, non ægrè coniecit, quæ illi in vsu fuerant, idem eius respectu præstitura, quod ille si præsens adesset, in obtinendis à Deo postulatis; in quo nec mulieris pietas, aberrauit, nec qui similiter cū ea sentiebant, quibuscumque domi morbo ictis appenderetur ad collum sacculus, miraculo subito sanabantur. Nec hærebat Christianorum paucorum angustiis, illa vis, paribus ethnicos beneficiis peruadebat. Arcis toparcha Elchadonus, in extremis agens omniq; iam sensu defectus sacculi contactu restitutus confanuit: munusculum alterū merito sibi de-

21
Miracula in
arce Echandoni
parrata.

dic Xaverius quem substituerat magisterij sui vicarium: flagellum quo corpus castigabat illud diuersissimos in vsu neophyti optimi adhibebant, alium curandis attractu illius aegrotis, inter quos Toni vxor, morti proxima confestim valuit, vbi efformata eo flagello cruce signata est; Alium cadendo diebus Veneris corpori, quoad bonus senex non ferens sic illud deteri, suo quemque flagello vti persuasit, tum hac voluntaria defunctis poena, sancti viri flagellum sigillatim hac lege commo-
dabat, ne ultra tres plagas eo sibi quisque infligeret. His sanctimoniam suam monumentis beatus apostolus, etsi absens, ibidem perpetuò vixit, post-
que suum discessum, non destitit ethnicos ad Christum convertere, ad perfectam virtutem virgere Christianos, vnde ille ipsorum ad fratrem nostrum Almeida concursus illac, quatuordecim post annos transeun-
tem; æmulatio illa scitantium, rogitantium & memorantium, de sancto suo Patre, ac desiderio illius iterum cernendi, & vicissim mirabiliora de eodem audis auribus referente Almeida captantium.

22. Inde petens Firandum Xaverius, pedes iter ad mare duobus cum socijs atripit, suis quisque onustus sarcinulis, & supellectili ad rem diuinam sacra: magnis terra & mari molestiis, & discriminiibus, maior-
trium Christi seruatorum exstabat animus; flocci omnia, mortemque ad eò arbitratis, dum Christi regno, legi & fidei, regnum illud adiungerent. Leuabat quoque itineris, & victus incommoda, & apertas sub-
dio noctes (nulla enim illic diuersoria peregrinantium) comitas mutue
consuetudinis, & de rebus diuinis sermo assiduus, piorumque inter se,
communicatio animi sensuum; imò solus inuicem aspectus alacritatis
explicata, & dei potius quem, sequebantur ac virtutis, quam virium
beneficio vegeta. Sic tandem Firandum appulsi, festo tubarum sonitu ex-
plicatis signis, & explosione tormentorum à Præfectis Lusitanorum na-
uium sunt excepti, gratulantibus sibi maiorem in modum, quod in illo
mundi ultimo cardine daretur eo viro frui, qui totius Indiæ animos se-
cum ferret: ab iis comitatu non dispari, & reuerentiâ in aulam deduci-
tur, vbi ex perlatis Cangoxima nunciis, & Lusitanorum relatu iam notus,
perhonorificè ab Rege est habitus: iuuat ad hoc non parum honoris
pompa quo profecti sunt illum sui, necessaria plane tunc, ne homini
ethnico, Dei, & verarum ignaro virtutum, ex cultu paupere, habitûque
modesto, Apostolus primo accessu vilesceret. Qualiscunque autem
ostentatio hæc fuit, certum ex ea nihil gratum Xaverio rediisse, præter
facultatem amplo statim concessam Regis diplomate, promulgandæ Fi-
randi, propagandæque legis Christianæ. Ergo in vias & compita pro-
dire, de regno Dei audenter dicere, totam, vt fit, doctrinæ nouitate tra-
here ciuitatem ad audiendos Europæ Bonzios de sua lege differentes;
parte alia Deus eorum linguis auditorij animos validè conuenire; fuit-
que tam felix prima in dæmonem illa impressio, vt plures non plus vi-
ginti diebus baptismo lustrarent, quam anno toto Cangoximæ. Quare
agri captus bonitate Xaverius, coslique in illud aspectu benefico, ex-
colendum

colendum reliquis P. Cosmo Turriano, qui mox Lusitanorum largitate templum in litore ad diuina mysteria posuit. Xauerius sub finem Octobris cum Ioanne Fernandio Meacum iturus, Amanguccium prius septuaginta milliarium itinere diuertit.

23 Amanguccium opulenta inter Iaponias, & nobilis habetur ciuitas, decem millibus domorum constans, agris ferax, externorum commercii locuples, diues vbertate argenti fossilis, regni caput, & sedes, totiusque aulici splendoris: sed æquè scelerum obstricta tyrannide, ac portentosarum libidinum, vt eam iure, Iaponiæ Sodomam dixeris. In ea Xauerius petendæ ab Rege Oxindono veniæ posthabita cura, & beniuolentiæ Bonziorum, bis quotidie se dat in publicum, & animoso præconio Euangelium proponit; idem in alia vrbis parte Fernandius feruenter aggreditur. Curritur vndique ad eorum vocem, ciues, fama præcurrens, sciendi cupidos fecerat, nùm philosophiæ huius exoticæ arcana mysteria tanti essent, quæ ab vsque postremis mundi limitibus debuissent in Iaponiam portari. Gentis enim superbus genius, maximè nobiles, ijs perfacile capiuntur, quæ grande aliquid generosæ gloriæ, & excelsum spirant, eosque suspiciunt quibus illa inesse viderint, cuiusmodi erat quod vulgò de nostris & verè canebatur, ad hoc vnum tam periculosa, & immensa itinera, tot tempestates, & maria, ex Europa in Indiam, ex Indiis in Iaponiam emensos, vt legis suæ dogmata traderent, eiusque sequaces docendo fingerent. Itaque vix erant in plateis auditi, cum acceruntur in domos nobilium, cum honore habentur, obseruantur, dicere rogantur otiosè, ac placidè de sua illa quam denunciarant lege: nam si auita, & patria iudicaretur ab ipsis melior, data fide spondebant se illam complexuros. At enim promissis, facta erant quàm dissimillima. Duabus inter se compositis legibus, hærebat ferè omnium animis hic sensus, absque vlla comparatione esse Christianam magis consentaneam rationi (quæ illic suprema est regula de animæ rebus, causisque iudicandi,) quod autem Christianam, sola veri bonique perspicientia haudquaquam omnino perficit, vbi ad præcepta ventum erat, ad vxoris vnus in cõiugijs honestatem, ad condonandas iniurias, ad execrationem fœdarum deformiumque libidinum, quæ illic ne vicio quidem ducebantur, tum verò dogma Christianum, probum esto, sed tamen mordacis, & austeri saporis conspuebant, nec iam instinctu sedatæ rationis, sed mentis prauitate lenociniis sensuum corruptæ abripiebantur. Erant nihilominus qui Christo patienti condolerent, eiusque narratis cruciatibus, & ignominia effusè flerent. Erant è contrario multò plures, qui ea pro fabulis haberent, ac luderent: ab his sparsum cum esset; de Xauerio & Fernandio, esse homines circumforaneos, & illuc ad venditanda mendacia, & nugas venisse; quoties prodibant, toties puerorum, & plebeculæ fax à tergo iis erat, disteriis turpibus, lapidatione, conuitiis, & luto incessens. En ex Europa Bonziorum par nobile! en viros egregios ex orbis confinio huc delatos, vt persuadeant scilicet, salutem nos consequi, nisi eorum

23

Amanguccij
malè habetur.